

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 31

DOM
2015-07-30
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
12744-15

SÖKANDE

Skärgårdsarkitekterna – Göran Schnitzler AB, 556405-2313
Videvägen 7
184 43 Åkersberga

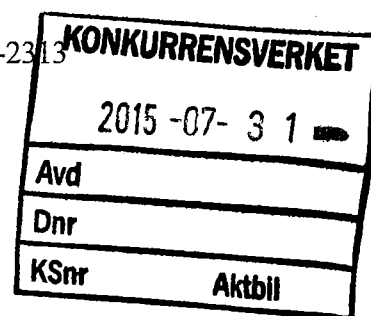
MOTPART

Stockholms stad, trafikkontoret
Box 8311
104 20 Stockholm

Ombud: Stadsadvokat Malin Lindvall
Juridiska avdelningen
Stadsledningskontoret
105 35 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 625711

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Stockholms stad, trafikkontoret (Stockholms stad) genomför, som öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, en upphandling av ramavtal för konsulttjänster avseende teknisk besiktning av träd och park. I tilldelningsbeslut daterat den 11 juni 2015 meddelade Stockholms stad att staden avser att sluta avtal med, i angiven rangordning, Pontarius AB (Pontarius), Ramböll Sverige AB och Bjerking AB (Bjerking).

Skärgårdsarkitekterna – Göran Schnitzler AB (Skärgårdsarkitekterna) yrkar att upphandlingen ska rättas genom att bolagets anbud tas upp till utvärdering samt att Pontarius anbud förkastas. Till stöd härför anför Skärgårdsarkitekterna i huvudsak följande.

Omständighet 1

”Finansiell och ekonomisk ställning” ska inte kunna reduceras till en fråga om ”omsättning”. Hög omsättning är inte samma sak som stabilitet. Bolaget har, jämfört med Pontarius, en starkare finansiell ställning då bolaget har bättre soliditet, större vinstmarginal, mer kapital och lägre skuldsättningsgrad. Stockholms stad har förkastat bolagets anbud på grund av att Stockholms stad ansett att bolaget inte uppfyller kravet på finansiell förmåga. Detta är fel eftersom bolaget har en starkare finansiell ställning än Pontarius. Pontarius har en så svag finansiell och ekonomisk ställning att Pontarius anbud ska förkastas i upphandlingen. Det ifrågasätts att det skulle vara vedertaget att i begreppet ”omsättning” tolka in nettoomsättning. Nettoomsättningen kan ”blåsas upp” genom diverse inköp och försäljningar. Begreppet ”omsättning”, som förekommer i förfrågningsunderlaget, ska vara summan av begreppet nettoomsättning plus aktuell mervärdesskatt. Med det offererade timpriset och med den i och för sig inte garanterade beställningsvolymen ska bolagets omsättning anses vara förenlig

med huvudregeln i artikel 58.3 i Europaparlamentets och Rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling (2014 års upphandlingsdirektiv), dvs. att gränsen för minsta omsättning ska uppgå till två gånger upphandlingens kontraktsvärde.

Omständighet 2

I förfrågningsunderlaget krävs en omsättning på mer än 1 miljon kronor. Bolaget har en omsättning om cirka 1 160 000 kronor inklusive mervärdesskatt under det efterfrågade verksamhetsåret och under det närmast föregående. Nettoomsättningen, vilket Stockholms stad inte efterfrågade, ligger dock omedelbart under 1 miljon kronor. Bolaget uppfyller förfrågningsunderlagets krav på en omsättning över 1 miljon kronor inklusive mervärdesskatt. Bolagets nettoomsättning ligger strax därunder men det var inte nettoomsättning som efterfrågades, och med "taket" som anges i 2014 års upphandlingsdirektiv på vilket omsättningskrav som får ställas skulle även bolagets nettoomsättning uppfylla kravet med offererat pris.

Omständighet 3

Pontarius har så låg utvärderingspoäng att Pontarius anbud borde ha förkastats men Pontarius har kunnat konkurrera med ett anmärkningsvärt lågt timpris. Bjerking har högre poäng men även ett anständigt timpris.

Stockholms stad bestrider ingripande enligt LOU och anför i huvudsak följande.

Omständighet 1-2

Att krav på viss omsättning kan ställas för prövning av en leverantörs ekonomiska ställning framgår av 11 kap. 7 § 1 LOU. I denna upphandling var det förväntade kontraktsvärdet 1,2 – 2 miljoner kronor. Förfrågningsunderlagets omsättningskrav på 1 miljon kronor är därför lågt i ljuset av 2014 års upphandlingsdirektiv, där "taket" på omsättningskrav anges till två gånger

upphandlingens kontraktsvärde. Det är vedertaget att begreppet omsättning avser nettoomsättning (dvs. utan mervärdesskatt) vilket är vad som redovisas i årsredovisningar och hos kreditupplysningsföretag. Skärgårdsarkitekternas nettoomsättning är lägre än 1 miljon kronor varför bolagets anbud har förkastats. Pontarius anbud, som Skärgårdsarkitekterna anser ska förkastas, har en omsättning på 35 miljoner kronor.

Omständighet 3

Det stämmer inte att Pontarius anbud har dåliga poäng och därför borde ha förkastats.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 kap. 9 § LOU, ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller rättas.

Att utvärdera och anta ett anbud som inte uppfyller ska-kraven strider mot likabehandlingsprincipen, jämför EU-domstolens avgörande C-243/89, Stora Bält.

Stockholms stad har i förfrågningsunderlaget krävt att anbudsgivarens omsättning under det senast fastställda räkenskapsåret får vara lägst 1 miljon kronor. Det stämmer som Stockholms stad anfört att vissa krav på omsätt-

ning får ställas för att styrka leverantörens ekonomiska kapacitet, vilket framgår av 11 kap. 7 § 1 LOU. Det stämmer också att artikel 58.3 i 2014 års direktiv, vilket både Skärgårdsarkitekterna och Stockholms stad har framhållit, kan tjäna som vägledning vid bedömningen av om omsättningskravet är proportionerligt. Detta gäller även fastän direktivet ännu inte är implementerat i svensk rätt. Direktivet ska genomföras i svensk rätt senast den 18 april 2016. Artikel 58.3 i 2014 års direktiv föreskriver att omsättningskravet på leverantörerna i regel inte får vara mer än två gånger kontraktsvärdet. Här måste rimligen avses det förväntade kontraktsvärdet, eftersom det är det enda som den upphandlande myndigheten kan känna till när den gör ett förfrågningsunderlag. Förvaltningsrätten finner i detta fall inte skäl att misstro Stockholms stads påstående att det förväntade kontraktsvärdet var i vart fall 1 miljon kronor. Omsättningskravet är därför, enligt förvaltningsrättens mening, inte oproportionerligt eller på annat sätt stridande mot LOU.

Skärgårdsarkitekterna har ifrågasatt om kravet på omsättning ska läsas som nettoomsättning. I rättsfallet RK 622/04 (Kammarrätten i Göteborg) var ett av kvalificeringskraven att anbudsgivaren skulle redovisa ”total omsättning och omsättning av sådana tjänster som avses med upphandlingen för de två senaste räkenskapsåren”, vilket tolkades som total nettoomsättning. Av detta skäl finner förvaltningsrätten att det får godtas att Stockholms stad med omsättning avser nettoomsättning.

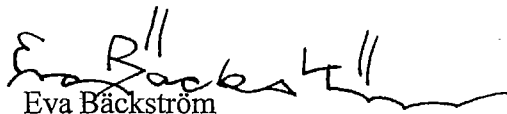
Det framgår av ingiven förvaltningsberättelse att Skärgårdsarkitekternas nettoomsättning för 2013 understeg 1 miljon kronor och Skärgårdsarkitekterna har inte motsagt detta i sig. Stockholms stad har därför haft rätt att förkasta Skärgårdsarkitekternas anbud.

Skärgårdsarkitekterna har slutligen framfört invändningar mot Pontarius anbud. Emellertid har Skärgårdsarkitekternas anbud, såsom förvaltnings-

rätten funnit ovan, rätteligen uteslutits. Det finns andra kvalificerade anbudsgivare än Pontarius vilket innebär att ett förkastande av Pontarius anbud inte skulle medföra att upphandlingen måste göras om på sätt som skulle ge Skärgårdsarkitekterna en ny chans. Därför, och då förvaltningsrätten såsom framgått ovan inte funnit att Skärgårdsarkitekterna har påvisat något brott mot LOU i förfrågningsunderlaget, kan Skärgårdsarkitekterna inte lida skada av att Pontarius anbud har godtagits, jämför dom av Kammarrätten i Jönköping den 11 april 2014 i mål nr 2658 – 2667-13. Därför saknas det skäl för förvaltningsrätten att pröva Skärgårdsarkitekternas invändningar mot Pontarius anbud. Det har inte framkommit att Stockholms stad brutit mot LOU eller mot någon upphandlingsrättslig princip på sätt som riskerar att åsamka Skärgårdsarkitekterna skada. Deras ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1 A LOU).

Eva Bäckström

Rådman

David Munck har föredragit målet.